

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno diplomantky: Klára Babičková

Téma a rozsah práce: Behaviorální analýza a pachatelé sériových, masových a sexuálně motivovaných vražd; 89 stran

Datum odevzdání práce: 9.9.2016

Diplomantka si pro svou práci zvolila téma behaviorální analýzy, která představuje jakýsi synergický přístup k problému psychologického profilování pachatele. Jedná se o téma velmi atraktivní, které neustále přitahuje pozornost jak laické, tak i odborné veřejnosti. Jak lákavá by totiž byla představa vyhledávání pachatele na základě psychologického profilu pachatele vycházejícího zejména z modu operandi jeho činu. Ostatně takový obraz o vyšetřování závažné trestné činnosti si může laická veřejnost vytvořit na základě amerických kriminálních thrillerů. Diplomantka se však touto laickou představou nenechala zmást a správně pochopila, že pokud má psychologické profilování představovat pro vyšetřování užitečnou metodu, nemůže stát pouze na jakémsi „psychologickém věštění vlastností pachatele z koule“, ale musí vycházet z určitých měřitelných (zjistitelných) poznatků získaných ostatními kriminalistickými metodami, na základě nichž je vytvořen kriminální (nikoliv pouze psychologický) profil pachatele, který slouží jako určité vodítko dalšího vyšetřování, a nejedná se tak o metodu individuální identifikace pachatele. Na tomto základě pak behaviorální analýza představuje velmi aktuální téma, které utváří dostatečný prostor pro kvalitní zpracování v diplomové práci.

Autorka v diplomové práci prokázala dostatečné teoretické znalosti nejen z kriminalistiky, ale zejména také z kriminologie a soudní psychologie potřebné k dobrému zvládnutí zvoleného tématu. Práce je tak svou povahou interdisciplinární, což zvyšuje nároky na zpracovatelku tématu. I když zvolené téma patří k poměrně obtížně zpracovávaným, diplomantka prokázala nadprůměrnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázala oddělit pro její práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Při vytváření své práce autorka používala standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku, zejména komparaci a analýzu textů.

Autorka si hned v úvodu vytyčila za cíl představit čtenáři behaviorální analýzu jakožto novou metodu vytváření kriminálních profilů pachatelů a ukázat na jedné straně její možnosti, na druhé straně však i její úskalí. Lze konstatovat, že ve své práci stanovených cílů jistě dosáhla, a to samostatně a způsobem, který odpovídá základním požadavkům na obdobný druh vědecké práce.

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově i s přílohami je vypracována na 89 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 81 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov. Text sám je přehledně strukturován do 13 kapitol, které se dále dělí na jednotlivé podkapitoly. V první kapitole se diplomantka zaměřila na samotnou definici behaviorální analýzy a krátce pojednala o historii psychologického profilování v zahraničí i u nás. Následuje kapitola využívání této metody a vzniku databázových systémů na vyhledávání násilných trestných

činů v USA, Kanadě a ve Velké Británii. V následujících kapitolách diplomantka podrobně rozebírá objekty a metody zkoumání behaviorální analýzy a vysvětluje konkrétní postupy (z hlediska teorie behaviorální analýzy) při kriminálním profilování možného pachatele. Další (relativně krátká) kapitola pojednává o historii a současnosti využívání profilování pachatele v České republice. V druhé části práce (kapitoly 7 – 12) autorka vysvětluje pojmy mnohonásobné, sériové a masové vraždy, tyto od sebe navzájem odlišuje a analyzuje z hlediska náhledu behaviorální analýzy, přičemž předkládá některé typologie sériových vrahů a vražedkyň, včetně těch sexuálních. V poslední kapitole se diplomantka pokusila o vlastní aplikaci získaných teoretických poznatků na skutečném případě tzv. Lesního vraha, který vraždil v roce 2005 v okrese Brno-Venkov. Diplomantka tak pro svou práci zvolila logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci. Autorka při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, takže práce je dobře srozumitelná pro běžného čtenáře.

Autorka s ohledem na zvolené téma zvolila rozsáhlý a reprezentativní okruh pramenů, a to včetně těch zahraničních. Autorka tedy pracovala s opravdu nadprůměrným počtem pramenů, se kterými zjevně uměla dobře pracovat, což se v práci pozitivně odráží.

Autorka správně v práci rozlišuje mezi citací a parafrází. Diplomantka rovněž správně odkazuje na internetové zdroje, u kterých uvádí kromě kompletní webové adresy i datum zobrazení. Přehlednosti odkazů na prameny pak rovněž prospívá, že jsou v práci využity citační zkratky „ibid“ a „op. cit.“.

Hloubka autorkou provedené analýzy tématu se jeví s ohledem na rozsah práce jako dostačující, její analýza cizích textů a poznatků je velmi zdařilá, škoda jen, že tyto převážně kompiluje a seřazuje (opět velmi zdařile) do svého autorského textu, již méně je pak sama reflektuje. Vedoucí diplomové práce si je však vědom, že s ohledem na studium práv, nikoliv policejních věd autorky lze jen obtížně shánět kvalitní a pro diplomovou práci potřebnou praxi, díky které by získala na téma svůj náhled a zkušenost. Tento nedostatek ovšem autorka kompenzuje přejatými případy z praxe k vykládané problematice a také snahou o vlastní analýzu skutečného případu zmíněného Lesního vraha. Pokud autorka určitou vlastní reflexi provádí, je tato rozumná a podložená argumenty.

Úprava práce je na dobré úrovni. Autorka svůj výklad vhodně doplnila několika grafy a tabulkami, které organicky zařazuje do textu, což čtenáři dobře pomáhá k pochopení výkladu (např. str. 21, 22 a 28). Autorský text diplomantky je poměrně čtivý, na dostatečné stylistické úrovni, který je i pro laického čtenáře srozumitelný. Práce netrpí velkým množstvím gramatických chyb a překlepů, tyto se vyskytují pouze sporadicky (zejména v čárkách).

Vedoucí práce má nad rámec výše uvedeného k práci pouze tyto poznámky a připomínky:

- Úvod v rozsahu necelé jedné strany je příliš strohý.
- Seznam pramenů, byť rozčleněn na monografie, články v odborných časopisech a internetové zdroje, působí tak trochu neupraveně, což je dáno zejména tím, že diplomantka jednotlivé prameny graficky od sebe neoddělila (jiným řádkováním, odrážkou apod.), takže na první pohled není patrné, kde začíná další pramen a kde se jedná jen o pokračování předešlého.
- I přes veškerou snahu diplomantky se jí nepodařilo lépe propojit místy až příliš teoretickou (a „teoretizující“) první část práce (kapitoly 1, 3, 4 a 5) s druhou částí pojednávající o sériových a masových vraždách.

Lze ovšem uzavřít, že předložená práce představuje kvalitní a velmi dobré zpracování tématu.
Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomantka měla zodpovědět tuto otázku:

Může být behaviorální analýza přínosná pro jakýkoliv druh kriminality, nebo jen pro některé?
Vysvětlete.

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: **1.**

V Praze dne 11.10.2016

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D., v.r.
vedoucí diplomové práce